

Paragraaf D Financiering

gemeente

Winterswijk

Inleiding

De Wet financiering decentrale overheden (Fido) geeft de kaders aan waarbinnen decentrale overheden de 'treasury-activiteiten' moeten uitvoeren. Het doel hiervan is de bevordering van een gezonde financiering, het bijdragen aan het behouden van de goede kredietwaardigheid en de handhaving van de positie van decentrale overheden op de kapitaalmarkt.

In het 'treasury-statuut' zijn de beleidskaders voor Winterswijk opgenomen. Zo is vastgelegd dat de 'treasury-functie' uitsluitend de publieke taak dient en het beheer verstandig is. De provincie houdt toezicht op de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente. Dit doet de provincie op basis van gegevens die wij verstrekken op grond van de Wet Fido.

De treasury-functie van de gemeente heeft tot doel:

1. het financieren van de gemeentelijke uitgaven op basis van totaal financiering;
2. het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
3. het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals rente-, koers-, krediet- en liquiditeitsrisico's;
4. het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
5. het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk.

Hierbij is een aantal onderwerpen van belang:

1. kasbeheer: maximaal aan te trekken daggelden;
2. risicobeheer: renterisiconorm minimalisatie van het renterisico;
3. gemeentefinanciering: de relatie tussen kort- en langlopende leningen en de korte- en langetermijnbehoefte aan geld;
4. rentevisie.

Kasbeheer

Een kasgeldlening is een kortlopende geldlening met een looptijd variërend van een dag tot een jaar.

Het opnemen van kasgelden is op dit moment voordeliger dan een debetsaldo bij de bank. Ook zijn de rentelasten van kasgeld lager dan die van langlopende leningen. Gemeenten mogen echter niet onbepaald financieren met kortlopende leningen. De kasgeldlimiet is een percentage van 8,5% van het begrotingstotaal. Voor 2022 betekende dit dat de gemeente gemiddeld per kwartaal maximaal € 8,5 miljoen aan kortlopende gelden kon opnemen. Dit is een totaalbedrag voor alle rekening-courantsaldi bij de banken samen, inclusief de opgenomen kortlopende geldleningen. In 2022 is de kasgeldlimiet niet overschreden.

Risicobeheer

Onder financiële risico's verstaan we zowel renterisico's (van vaste en vlottende schuld) als kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en koersrisico's. De Wet Fido geeft een aantal verplichte elementen aan die het risico beperken.

We kennen zogenoemde vlottende en vaste schulden. Vlottende schulden zijn de schulden die wij op korte termijn moeten aflossen. Ieder jaar verantwoorden we deze bij de jaarrekening in de balans. Een lening met een looptijd van meer dan een jaar is voor de gemeente een langlopende geldlening.

We hebben de mogelijkheid om dag-, week-, en maandgeldleningen af te sluiten. Daarmee kunnen we onze liquiditeitspositie op korte termijn in stand houden. Er is dan ook geen risico dat we onze schulden op korte termijn niet kunnen betalen.

Mede op basis van adviezen van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) bepalen we of we overschotten voor een bepaalde periode wegzetten of dat we tekorten voor de langere termijn financieren. Op deze wijze geven we invulling aan het saldo- en liquiditeitsbeheer.

Het aantrekken van daggeld vindt plaats binnen de hiervoor in de Wet Fido gestelde normen. Daarnaast toetsen we ieder kwartaal door een periodieke controle of we aan de kasgeldlimiet voldoen.

Winterswijk maakt geen gebruik van derivaten. Dit zijn beleggingsproducten, zoals opties, die hun waarde ontlenen aan de waarde van een ander goed. Derivaten geven de koper het recht om iets voor een bepaalde koers te kopen of te verkopen.

Gemeentefinanciering

Over de bestaande langlopende geldleningen loopt de gemeente geen renterisico. Onderstaand verloop van de langlopende leningen toont dat de omvang van de leningenportefeuille in 2022 is toegenomen van € 64,2 miljoen naar € 71,2 miljoen. De gemeente heeft in 2022 € 5 miljoen afgelost. In januari 2022 is een nieuwe langlopende lening afgesloten van € 12 miljoen tegen 0,625% rente. Het gemiddelde rentepercentage van alle langlopende leningen bedroeg 2,44%.

omschrijving	begindatum	eindjaar	rente	Restant hoofdsom	Aflossing	Rente:
	lening	lening	%	31-12-2022	2022	2022
Waterschapsbank 2002	2002	2027	2,45	1.000.000	200.000	28.583
BNG 2003	2003	2028	4,309	2.400.000	400.000	112.034
Waterschapsbank 2004	2004	2029	4,548	2.800.000	400.000	130.376
BNG 2004	2005	2030	4,405	6.400.000	800.000	281.920
BNG 2007	2007	2032	4,26	4.800.000	480.000	216.408
BNG 2007	2008	2028	4,738	3.300.000	550.000	165.040
BNG 2008	2018	2023	0,22	1.340.782	1.340.782	5.776
BNG 2011	2011	2031	3,65	7.200.000	800.000	292.000
Groningen 2013 fix 10 jaar	2013	2023	2,45	5.000.000		122.500
Provincie Noord Brabant	2018	2048	1,7	10.000.000		170.000
BNG	2020	2030	0,11	5.000.000		5.500
BNG	2020	2035	0,325	5.000.000		16.250
BNG	2020	2040	0,425	5.000.000		21.250
BNG	2022		2042	12.000.000		75.000
Totaal leningen				71.240.782	4.970.782	1.642.637

Schatkistbankieren

Op 15 december 2013 is door het Rijk het schatkistbankieren ingevoerd. Dit is een wettelijke overeenkomst die bepaalt dat 'overtollige gelden' alleen nog mogen worden uitgezet op rekening-courant bij de Staat der Nederlanden of onderling bij andere decentrale overheden (behalve bij de eigen provincie).

Schatkistbankieren draagt bij aan de volgende doelstellingen:

- doelmatiger kasbeheer voor deelnemers;
- minimalisatie van het risico voor de onderdelen van de collectieve sector die overtollige middelen hebben;
- reductie van de EMU-schuld omdat door schatkistbankieren de externe financieringsbehoefte van de collectieve sector daalt.

Het schatkistbankieren kent geen leningfaciliteiten. Ook het 'rood' of debet staan op een schatkistrekening is niet toegestaan. Het Rijk geeft hiervoor een rentevergoeding op basis van Eonia. Deze afkorting staat voor Euro OverNight Index Average. Eonia is het ééndaagse interbancaire rentetarief voor het eurogebied.

SCHATKISTBANKIEREN 2022					
Bedragen x € 1.000		Verslagjaar			
		2022			
-1	Drempelbedrag kwartaal 1 t/m 4	1.966			
-1	Berekening drempelbedrag				
		Verslagjaar			
(4a)	begrotingstotaal verslagjaar	98.291			
	Drempelbedrag met een minimum van 1.000.00				
	Kwartaal 1 t/m 4 (98.046 x 2,00%+ rekening courant van derden)	1.966			
		kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
-2	Kwartaalcijfer op dag basis buiten 's rijks schatkist aangehouden middelen	304	299	442	409
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	1662	1667	1524	1557
(3b) = (1) > (2)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
-2	Brekening kwartaalcijfer op basis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen				
(5a)	Som van de per buiten 's rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedrag tellen als nihil)	0	0	0	0
(5b)	Dagen per kwartaal	90	91	92	92
(2) = (5a)/(5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	0	0	0	0

Renteschema

De hoogte van de rente is in belangrijke mate afhankelijk van de economische ontwikkeling, inflatie en de rentepercentages voor langlopende gelden. De rente is in 2022 voor de kortlopende en langlopende leningen aanzienlijk gestegen.

Het renteschema geeft inzicht in de rentelasten van de externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoe rekening. Het saldo van € 1.095.788 geeft aan dat het rentepercentage (omslagrente) dat is toegerekend aan de kapitaallasten, hoger is dan de gemiddelde rentelasten over de korte en lange financiering. Dit komt met name doordat we zoveel mogelijk met kortlopende leningen financieren.

Daardoor vallen de langlopende leningen en dus de rentelasten lager uit.

In onderstaand overzicht is het renteschema over 2022 opgenomen:

Omslagrente		Bedrag
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.682.909
b.	De externe rentebaten	-50.425
		1.632.484
c.	De rente die aan grondexploitatie moet worden toegerekend	-
		84.522
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend (voorbeeld: riolering)	0
		-84.522
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1.547.962
d1	Rente over eigen vermogen	0
d2	Rente over voorzieningen	0
	Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente	1.547.962
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	2.643.750
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	1.095.788

Omslagrente

Het interne rentepercentage voor de bouwgrondexploitatie is 1,58%; voor de overige activa is 2,0%.

Kasstroom

In onderstaand overzicht staat de kasstroom over het jaar 2022 en 2021. Het saldo per 31 december 2022 van € 5.754.000 (N) is als volgt opgebouwd.

Liquide middelen	€ 5.447 V
Kortlopende vorderingen	€ 14.690 V
Overlopende Activa	€ 6.945 V
Kortlopende schulden	€ 22.600 N
Overlopende Passiva	€ 9.788 N
Saldo	€ 5.754 N

We sloten zo weinig mogelijk nieuwe langlopende leningen af. Financiële tekorten dekten we in de eerste instantie vooral door kortlopende leningen af. In de kortlopende schulden zit een kortlopende lening van € 17.500.000.

Kasstroom (*1.000)	2021	2022	2022
	jaarrekening	begroting	jaarrekening
Saldo per 1 januari	1.886	-10.152	-10.152
Operationele activiteiten			
Saldo van baten en lasten (voor mutatie reserves)	-872	-373	1.194
Afschrijvingen	5.460	5.163	5.355
Voorzieningen	839	1.413	-795
Saldo operationele activiteiten (A)	5.427	6.203	5.754
Investeringsactiviteiten			
Investerings (incl. inkomsten)	-4.848	-9.886	-8.243
Saldo investeringsactiviteiten (B)	-4.848	-9.886	-8.243
Financieringsactiviteiten			
Verstrekte leningen/ontvangen aflossingen	-1.647	366	-142
Aflossing lening	-10.970	-4.971	-4.971
Opgenomen lening	0	12.000	12.000
Saldo financieringsactiviteiten (C)	-12.617	7.395	6.887
Saldo per 31 december	-10.152	-6.440	-5.754

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een grens aan de financiering op lange termijn. Het doel van de renterisiconorm is om tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te komen dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen beperkt wordt. Indien een leningenportefeuille gelijkmatig is opgebouwd, zal ook het renterisico over de vaste schuld in de tijd gelijkmatig zijn gespreid.

In onderstaand overzicht staat de berekening vermeld van het renterisico op de vaste schuld, de berekening van de renterisiconorm en de toetsing van het renterisico aan de renterisiconorm.

Renterisiconorm 2022 (x € 1.000)	
Berekening renterisiconorm en risico:	
1a Renteherziening vaste schuld o/g	0
1b Renteherziening vaste schuld u/g	0
2 Netto rente herziening (1a-1b)	0
3 Betaalde aflossingen	4.970
4 Renterisico op vaste schuld (2 + 3)	4.970
Rentenorm:	
5 Begrotings- en rekestotaal	98.291
6 Bij ministerie regeling vastgesteld %	20%
7 Renterisiconorm	19.658
Toets rente risiconorm:	
7 Renterisiconorm	19.658
4 Renterisico op vaste schuld (aflossing en renteherzieningen)	4.970
8 Ruimte (+) / Overschrijding (-) (7-4)	10.985

Kasgeldlimiet

We proberen het kasgeldlimiet optimaal te benutten vanuit de gedachte dat rente van kortlopend geld, zoals bijvoorbeeld kasgeld, vrijwel altijd lager is dan de rente van langlopende leningen. In een jaar mag het kasgeldlimiet maximaal twee kwartalen worden overschreden. In 2022 is het kasgeldlimiet niet overschreden.

In onderstaand overzicht ziet u het verloop van het kasgeldlimiet per kwartaal:

Kasgeldlimiet 2022				
Kasgeldlimiet (Bedragen * € 1.000)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Omvang begroting	98.291	98.291	98.291	98.291
1 <u>Toegestane kasgeldlimiet</u>				
in procenten van de grondslag	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
in bedragen	8.355	8.355	8.355	8.355
2 <u>Omvang vlottende schuld</u>				
Opgenomen gelden < 1 jaar	12.500	9.666	7.000	10.666
Overige geldleningen (geen vaste schuld)				
<i>Totaal</i>	12.500	9.666	7.000	10.666
3 <u>Vlottende middelen</u>				
Contante gelden in kas				
Tegoeden in rekening-courant	8.248	9.866	9.693	11.068
Overige uitgaande gelden < 1 jaar				
<i>Totaal</i>	8.248	9.866	9.693	11.068
<u>Toets kasgeldlimiet</u>				
Toegestane kasgeldlimiet	8.355	8.355	8.355	8.355
4 Totaal netto vlottende schuld (2-3)	4.252	-200	-2.693	-402
Ruimte (+) / Overschrijding (-); 1-4	4.103	8.555	11.048	8.757

